GAZETA KRAKOWSKA

Nro 73.

Z KRAKOWA DNIA 11. WRZESNIA 1811 Roku WE SRODĘ

List do Redaktora Gazety Krakowskiey.

Bawiąc przez czas odpoczynku szkolnego w Sancygniowie, w Powiecie Szkalbimirskim w domu JW. Dembowskiego, tak dla sprawdzenia długości jeograficzney mieysca tego, iako też dla zachęcenia do nauk bawiącey tu wraz ze mną młodzi szkolney, obserwowałem zaćmienie Xiężyca w dniu 2 Września r. b. widzialnie u nas przypadaiące. Dwa małe teleskopy Gregorego i Dollouda, tudzież luneta przez Chrystyana Mür w Freysingen 1794 zrobiona, okazuiąca dosyć wyraźnie plamy Xiężyca, służyły mi za narzędzia astronomiczne do tey obserwacyi. Dla dostrzeżenia przeto wielkości środka i porządku tego zaćmienia, przygotowałem wprzod mappę tarczy Xiężyca, którą z kart Selenograficznych Brissona, Keplera i innych udzielonych mi z Biblioteki JW. Dembowskiego na większą podziałkę przerysowałem i iey średnicę piaciu współśrodkowemi kołami na 12 cali podzieliłem. Wieczor dnia obserwacyi był dosyć pogodny i zdawał się obiecywać całkowite fenomenu tego oglądanie; lecz około godziny dziewiątey niebo tak gęstemi chmurami zakryło się, iż Xiężyc dopiero około godziny 11tey mogł bydź widzianym w ten czas, kiedy iuż znaczna część iego zaćmioną została. *Tycho* czyli góra Synai *Pitatus*, *Bouliardus*, *Gassendus*, *Grymaldus*, *Kepler*, nasz *Kopernik* czyli Etna, a nawet *Snelius Fracastorius*, *Cyrillus* i *Dionysius*, których czas ćmienia się podług Effemerydow Jmć Pana Bode obserwować przedsięwziąłem, zupełnie iuż cieniem pokryte zostały, i nadaremno byłoby usiłowanie moie doyścia czasu środka tego zaćmienia, gdyby był cień doszedłszy granic w Effemerydach onemu wyznaczonych, daley za nie nieposuwał się. Obserwowanemi przeto ieszcze bydź mogły wchodząc w cień: *Erastotenes* godz. o m. o, *Proclus* o m. 4, *Manilius* o m. 6, *Menelaus* o m. 10, *Plinius* o m. 12, gdyż zaćmienie to aż do brzegow morza *Serenitatis* dochodziło: skąd pokazuie się, że wielkość iego *nie siedem cali* iak w Effemerydach Berlinskich czytamy, lecz *przeszło na osiem cali* rozciągało się. Wychodząc z cienia obserwowanemi były: *Plinius* o m. 13, *Menelaus* o m. 14, *Manilius* o m. 18, *Proclus* o m. 20, *Erastotenes* o m. 41, *Cyrillus* o m. 46, *Tycho* o m. 47, *Snelius* o m. 50, *Fracastorius* o m. 52. — Koniec zaćmienia 1 m. 25 — środek o m. 12 — początek przypadać musiał 11 m. 9 — Trwałość całkowitego zaćmienia 2 m. 26. — Odległość przeto południka Sancygniowskiego od Berlinskiego o m. 30, a od Paryzkiego 1 m.

14' s. 10."

D. 7 m. b. o godzinie 9 w wieczor pokazał się nad zachodem blisko horyzontu kometa, tak znacznie promieńmi czyli ogonem swoim światło miotaiący, iż niektórzy z włościan mniemali, iakoby światło to było skutkiem pożaru ogniowego, a inni, że Xieżyc po nowiu świeci, inni zaś za ogień nadpowietrzny z tak ciągłych upałow wszczęty, bydź sądzili. Nie maiąc instrumentow do tey obserwacyi potrzebnych, nie mogłem oney rozpocząć, ile spodziewaiąc się, że z gabinetu astronomicznego Akademii Krakowskiey, nowo przybyły Astronom, szczegółow biegu tego iednego z interessuiących nas ciał niebieskich, mylnie przez długi czas za błąkaiące się utrzymywanych, Publiczności udzielić nie-omieszka. — Dan w Sancygniowie d. 8go Września 1811.

J. Karkoszyński.

Z Paryża d. 26. Sierpnia.

Onegday o godzinie 1 po południu przyymowała Nayiaśnieysza Cesarzowa w pałacu St. Cloud powinszowania z powodu imienin swoich od Królowey Hiszpańskiey, dam pałacowych, Xiążąt WW. urzędnikow, małżonek ministrow i WW urzędnikow, Ambassadora Austryackiego, ministrow, WW. urzędnikow dworu, &c.

Pomiędzy członkami ciała prawodawczego, którzy wyniesionemi zostali przez J. C. K. Mość na baronow państwa, znayduią się P. Petit de Beauverger, de Baileul, van Recum, &c.

D. 2 b. m. uderzył piorun powtornie tego lata do telegrafu w St. Bonnet, w departamencie Rodanu, i dwoch urzędnikow uszkodził cokolwiek.

D. 22 b. m. zgromadził się środkowy wydział towarzystwa macierzyńskiego, z rozkazu Nayiaś. Cesarzowey w pałacu St. Cloud i wprowadzony został do sali iey apartamentow. Składał on się z Hrabia Segur i Pastoret, iako podprezydentek; z Kardynała Fesch, jeneralnego sekretarza; Biskupa Wersalskiego, iego zastępcy; Hrabiego Dejean, jeneralnego podskarbiego; Hrabiego Jaubert, iego zastępcy; Xcia Arcykanclerza; Hrabiego de la Place; P. Liancourt; Hrabiow Pastoret, Chanteloup i Segur, i z następuiących dam, które przez administracyyną radę w Paryżu obrane zostały, dla zasiadania na tym wydziale, iako to: Paniow Grivel, Gautier Hrabiny Portalis, Paniow Dupont de Nemours, Rafinaut i Baronowey Pasquier. Hrabina Segur miała honor przedstawić Cesarzowey zastępcę jeneralnego podskarbiego, 6ciu przez administracyą obranych dam i trzech nowo przez J. C. K. Mość mianowanych radzcow. Cesarzowa rozmawiała długo z członkami wydziału względem interessow towarzystwa. Pytała się łaskawie o liczbę chorych w ich okręgu, o familiie, które przyswoione zostały i iak wielkie dano im wsparcie. Potem rozkazała zdać sobie sprawę i rachunki podprezydentkom, jeneralnemu sekretarzowi i podskarbiemu o stanie towarzystwa, które podpisała, rownie iak podane sobie od środkowego wydziału rożne postanowienia, zmierzaiące do rozszerzenia dobroczynnego tego dla ludzkości towarzystwa po całem państwie, które winno byt swoy szczodrobliwości Cesarza i protekcyi Cesarzowey.

Klassa historyi i dawney literatury instytutu mianowała na posiedzeniu d. 2 b. m. korresponduiącemi członkami; PP. Ce-

rancez, jeneralnego konsula w Bagdadzie, Eichorn, profefsora w Gettindze, Fourcade, jeneralnego konsula w Sinope i Sartoriusa, profefsora w Gettindze.

Arcybiskupi Tours, Mechliny, Pawii, Patryarcha Wenecki, Biskupi Plancencyi, Evreux, Nantu, Trewirski, i Kardynałowie Dugnani, Rovella, Boyanne i Fabrycyusz Ruffo odiechali d. 22 do Włoch.

Kardynał Fesch, prezes koncilium narodowego pisał, pod d. 21 b. m. do oycow koncilium, wzywaiąc ich na publiczne modły za duszę zmarłego w Paryżu d. 20 Biskupa Feltryyskiego.

Z Prezburga d. 30. Sierpnia.

Po ziechaniu się do miasta tuteyszego zwołanych na seym ftanow Węgierskich, otworzony wczoray uroczyście seym został. O godzinie 10 z rana zgromadzili się magnaci, a w pół godziny pozniey ftany w przeznaczonych salach. W izbie magnatow zagaiął Arcy Xżę Jmć Palatyn, a w izbie ftanow C. K. nadworny Radzca, Kawaler orderu S. Szczepana, Jerzy Mailath de Szekely, posiedzenia seymu pięknemi mowami, na które w każdey izbie iedeu z deputowanych odpowiedział. Potem obie izby powitały się nawzaiem przez deputacye. Nakoniec przeczytano dyrektorium względem zaproszenia i przyięcia NN. Cesarftwa na seym. Obie izby wybrały zatem deputacyą, która dziś udała się do Schloshof, gdzie NN. Cesarftwo bawią, dla zaproszenia ich na seym. Potem Arcy Xżę Jmć Palatyn udał się z wszyftkiemi ftanami do kościoła S. Salwatora, gdzie odprawione zoftało uroczyfte *Veni Sancte* i nabożeńftwo.

Z Londynu d. 20. Sierpnia.

(Z Monitora.)

Choroba Królewska wzięła nie miły obrot, i bardzo się lękamy o życie iego. J. K. Mość nie może nic przełykać, tylko za pomocą narzędzi chirurgicznych i prawie nic nie trawi. Oftatnie doniesienia brzmią iak naftępuie:

D. 19 *Sierpnia.* — J. K. Mość przepędził noc bezsenną i źle się dziś rano ma.„

D. 20 *Sierpnia.* — " J. K. Mość nie znayduie się dziś lepiey. Przeszłey nocy nie spał także w cale.„

Podług liftow z Kantonu w Chinach pod d. 13 Lutego rozboynicy morscy prowadzą wciąż swoie rozboie pod brzegami. W krotkim przeciągu czasu złupili przeszło 120 miaft i wsiow; pozabierali w niewolą kobiety i dzieci. Słychać, iż naymocnieysze kobiety Chińskie zaciągaią się i walczą iak regularne woysko przeciw tym rozboynikom. W Chinach znayduie się tak wiele srebra, iak ieszcze nie pamiętaią. Rząd chiński rozciągnął z tego powodu krążenie iego do pewnego czasu nawet do Europeyskich kupcow.

Na wielkim polowaniu, które Nabob Oude sporządził i wielu Europeyskich officerow na nie zaprosił, zabito 20 tygryssow. Kilku ftrzelcow i słoniow zoftało przy tey zabawie skaleczonych.

W Chinach wzmaga się coraz większa zazdrość przeciw Anglikom.

Podług doniesień z Buenos-Ayres pod d. 7 Maia, zaszła między woyskami tey prowincyi pod Jenerałem Belgrano i woyskami Paragwayskiemi pod Jenerałem Cavannos bitwa, po którey naftąpił pokoy i wolny handel pomiędzy obiema prowincyami. Dla okazania, iż woyska Buenos-Ayres po przyiacielsku na ziemie Paragwayską weszły, maią bydź zrządzone przez to koszta zapłacone.

)2(

W Irlandyi trwaią ciągle zaburzenia Katolikow. Tak zwani konwencyoniści zgromadzaią się w wielu mieyscach. Każdy z aresztowanych w Dublinie, musiał 1400 f. szt. złożyć kaucyi.

Dnia 20. Sierpnia.

(Z Dziennika państwa)

W sobotę odprawiła się rada u Królowey. Oprocz innych lekarzow wezwanemi na radę także zostali Lekarze Symmons i Willis. Zdaie się bydź niestety rzeczą pewną, iż w muzgu Królewskim znayduie się wyproźnienie. Od ostatniego tygodnia iest J. K. Mość bardzo słaby, nie przewroci się o swey mocy, a głowa spada mu zawsze na piersi. Ma zawsze wstręt do iadła, i lekarze z trudnością tylko dopomagać mogą strawności. Utracili oni iuż zupełnie nadzieię wyzdrowienia J. K. Mci.

Do Irlandyi posełaią kilka pułkow milicyi Angielskiey.

Do Ameryki płynie sztab głowny z znaczną artyleryą na przypadek woyny z ziednoczonemi stanami.

Z Portugalii przybywa ciągle wiele chorych i ranionych. W iednym z Kadyxu liście pod d. 16 Lipca donoszą, iż Francuzi znaczne dostali posiłki, i że zdaią się chcieć w krotce uderzyć na Kadyx.

Króla utrzymuie tylko ieszcze gorączka. J. K. Mość nie poznaie iuż będących około niego osób.

Dnia 21. Sierpnia.

(Z Monitora.)

Z dwunastu pułkow Portugalskiey jazdy nie pozostało się iak 1200 ludzi, a z 30,000 piechoty 12,000 ludzi, tak bardzo Portugalczykowie z woyska uciekaią. Wielu tak zwanych ochotnikow prowadzili Anglicy w kaydanach.

Jenerał Sherbrooke, który wsławił się iako drugi w dowodztwie pod Lordem Wellington w Portugalii, płynie z licznym sztabem do Halifax.

Paryzki Bankier Clermont odbył od pół roku kilka podroży do Portugalii; teraz podobno znayduie się w Londynie.

Głownem lekarzem Króla, ponieważ bardzo powiększała się choroba umysłu, iest teraz P. Willis. W ostatnich ośmiu dniach bardzo się Król odmienił; dla wstrzymania go od gwałtownych czynow potrzeba nawet używać środkow przymuszaiących. Jak tylko się teraz Król schyli, czuie nieznośne bóle. Lekarze przewiduią, iż nieprzerwane mocne paroxyzmy w krótce ukończą z życiem cierpienia Monarchy.

Smutne szczegóły Kapitana Codrington o wzięciu Tarragony, które sobotnia gazeta dworska ogłosiła, zniszczyły zupełnie nadzieie oswobodzenia Hiszpanii, które ieszcze od pół roku mieć zaczęto. Niezręczność w obronie ważney tey twierdzy wystawia wielką przeciwność między iey obrońcami i przeciw niey działaiącemi. Nigdy ieszcze nie widziano tak wielkiey czynności i zręczności, iaką okazali Francuzi w obleżeniu tey twierdzy.

D. 19 Czerwca stany w Kadyxie (Kortes) po długich naradzeniach wydały na ofiarowane z strony rządu Angielskiego pośrednictwo pomiedzy teraźnieyszym rządem Hiszpańskim i osadami, wyrok w 9 artykułach. Stany przyięły pośrednictwo Anglii pod warunkiem, ażeby samowładność stanow Hiszpańskich uważana była, iako podstawa traktatu z osadami zawrzeć się maiącego, i ażeby

rząd Angielski, ieżeli nieposłuszne prowincye nie przyymą iego propozycyy, zerwał z niemi związki i wspólnie do przymuszenia ich do posłuszeństwa z Hiszpanami działał.

Kupcy Angielscy w Sycylii przesłali kancelaryi handlowey w Londynie zażalenie przeciw ograniczeniom i przymusowi, iakiego nasz handel na tey wyspie doznaie. Proszący wyliczaiąc wszystkie swoie uciążenia, dodaią, iż onych inaczey odwrocić nie można iak przez handlowy traktat z Sycyliią. Przywodzą oraz w swem pismie, iż Konsul Angielski, P. Fagar, doznał kilkokrotnych obelg od władz Sycyliyskich i z pogardą sprzeciwiano się iego konsularnem obowiązkom. Żalą się nakoniec na wielkie opłaty, którem Angielskie towary podlegać muszą. Niektóre z nich płacą 30 do 35 od sta.

Z Rzymu d. 8 *Sierpnia.*

Przed dwiema laty PP. Bucher, Rusca i Kemp. założyli tu sycową fabrykę, pierwszą w swoim rodzaiu, która dotąd 180 oboiey płci robotnikow codziennie zatrudniała. Teraz stosownie do życzeń rządu niektóre znaczne domy, iako to Torlonia, Lawaggi, Marconi, &c. przyłożyły się do niey przez akcye, tak iż w krótce znacznie będzie mogła swoie roboty powiększyć. P. Bucher, rodem z Strazburga, mąż wielkich wiadomości, będzie nadal iey dyrektorem.

Z Liworna d. 9 *Sierpnia.*

Francuzcy i Włoscy korsarze czynią ciągle na środziemnem morzu wiele zdobyczy. Przed kilku dniami przyprowadził tu Francuzki kuter Amerykańską brygantynę, Kapitana Melzer, która z Messyny do Bostomu płynąć chciała. Ładunek iey składał się z 30 skrzyń mydła, 42 beczek oliwy, 29 worow skorek pomarańczowych, 13 worow migdałow, 476 skrzynek cytryn.

Od brzegow Nekary d. 19 *Sierpnia.*

Winnice, które przez zbyteczne i ciągłe upały wiele ucierpiały i spekulantom nie wiele obiecywały wina, pokrzepiły się zupełnie w naszych okolicach po ostatnim deszczu; jagody doyrzewaią i mogą bydź, ieżeli pogoda posłuży, w przyszłym miesiącu iuż zbierane.

W okolicach Renu i Menu będące dotąd za bezcen zboże podnosi się w cenie.

Z Sztokolmu d. 20 *Sierpnia.*

Wiadomość, że Królewicz Następca tronu po powrocie z swey podroży zasłabł, potwierdziła się niestety. W czoray odebraliśmy tu pierwsze doniesienia o iego chorobie z podpisem nadwornego Lekarza, Doktora Laubry, w następuiącey osnowie:

" J. Królewiczowska Mość uczuł d. 15 o godzinie 2 popołudniu pierwszą ogrążkę, która poł godziny trwała, po którey miał gorączkę aż do 2giey z rana, poczem spał 5 do 6 godzin spokoynie i przez cały dzień miał się dosyć dobrze. Noc z 16 na 17ty była także dobra; J. Królewiczowska Mość spał do 9 godzin spokoynie i miał się dobrze aż do 11 przed południem, w którym czasie nastąpiła znowu półgodzinna febra, po którey trwała gorączka aż do poźney nocy. — Wczoraysze doniesienie wyraża: J. Królewiczowska Mość nie miał iuż febry i ma się dobrze. Noc przepędził trochę niespokoynie, co lekarstwom należy przypisać. Febra, która dziś między godziną 10 i

12tą przypadała, iuż nie była. J. Królewiczowska Mość czuł się tylko słabym i miał cokolwiek gorączki.„

Dziś przed południem przyprowadzono pod mocną strażą mordercow Hrabiego Fersena przed sąd nadworny, dla usłyszenia swoiego wyroku. Natłok ludzi ciekawych wyroku był bardzo wielki. Trzech z winowaycow iechało, reszta szła piechotą.

W prowincyi Nerike wiele bardzo właścicieli ziemskich i innych osob wyrzekli się używać w domach swoich wina, kawy i innych zbytkowych rzeczy. Wielu landeshauptmanow w innych prowincyach daią podobnyż przykład obywatelom, przez co zyskuią pochwałę Króla.

Gdy namnożyło się tu do 800 piwnych szynkow, przeto policya nakazała, ażeby właściciele nie używali do swoich szynkow innych mężczyzn i kobiet iak tylko słabych i ułomnych, do inney pracy niezdatnych. Takiż sam rozkaz wyszedł do przekupniow owocami i innemi rzeczami.

Od granic Austryackich d. 16 Sierpnia.

Podług doniesień z Turcyi woysko W. Wezyra iest trzy razy licznieysze od woyska Jenerała Kutuzowa. Ostatni ma się odpornie, ponieważ nie może tak prędko dostać posiłkow, ażeby mogł zaczepnie działać. W. Wezyr zdaie się zaś chcieć korzystać z tey okoliczności, odzyskać prowincye, które dostały się w ręce Rossyanow i wtargnąć do Wołoszczyzny. Mowią, iż Turcy usiłowali iuż przeprawić się między Ruszczukiem i Silistryą za Dunay, lecz im się nie udało.

Potwierdza się, iż korpus Turecki z pod Sofii udał się do Nissy, gdzie 12 tysiączna dywizya złączyła się z załogą Widynską. Rossyyski korpus, który stał ieszcze w okolicach Widynu, cofnął się za Dunay. Wszystkie te woyska w kroczyć maią do Serwii, gdy w tymże czasie woysko Bośnii przeydzie za Dzwinę i razem przeciw Serwiianom działać będzie. Położenie Serwiianow iest więc bardzo przykre, zwłaszcza, iż pomiędzy ich dowodzcami panuie niezgoda.

Od granic Hiszpańskich d. 1. Sierpnia.

Od miesiąca idą ustawicznie woyska wszelkiego oręża z roznych okolic Francyi do Hiszpanii. Do Bajonny przybywaią prawie codziennie oddziały, które zaraz daley do Irun odchodzą, a w drodze znayduią się inne kolomny. Przechod ten trwać ma aż do Września. Pomiędzy przeszłemi iuż znayduie się kilka pułkow lekkiey piechoty i kilka nowo urządzonych tymczasowych korpusow. Dla uzupełnienia będących iuż w Hiszpanii pułkow idą także znaczne oddziały popisowych z swoich stanowisk, w których dotąd uczone były robienia bronią. Widziemy także przechodzące oddziały huzarow i dragonii. Przechod artyleryi i ammunicyi iest także znaczny. Słowem wszystkie urządzenia rządu Francuzkiego okazuią, iż tak dalece zmocnić chce woyska swoie na półwyspie za Pireneami, ażeby za otworzeniem nowey kampanii, co zapewne dopiero w Październiku nastąpi, pewnym mogł bydź ważnych wypadkow. Nie dawno przeiechało wielu Francuzkich jenerałow dla obięcia nowych dowodztw w Hiszpanii, w raz z sztabowemi officerami. Przechod jeńcow z Hiszpanii pod mocnemi strażami

był także od nieiakiego czasu znaczny; wszyſtkich umieszczaią w głębi południowych departamentow, skąd dawnieyszych odesłano do północney i wschodniey części Francyi.

W woysku Francuzkim w północney Hiszpanii ſtoiącem, poſtrzegać ſię daią nieiakie poruszenia. Oddziały, które ſtały w prowincyach Giupuscowa, Alawa, Nawarra i Biskai, udały ſię do zachodnich okolic, ponieważ w tych okolicach tworzy się nowe tak zwane odwodowe woysko. Jak tylko nadeydzie więcey do niego należącego woyska, opuści także północne woysko dawną Kaſtylią i pomknie ſię do Salamanki, Leony i ku granicom północney Portugalii. Mowią, iż Cesarz powierzył dowodztwo nad nowem odwodowem woyskiem Marszałkowi Bessieres, które dopiero w ten czas z dotychczasowych swoich ſtanowisk wyruszy gdy, będzie zupełnie urządzone. W publiczności mniemaią, iż to woysko przeznaczone ieſt do wkroczenia w ieſieni do północney Portugalii, dla wspierania działań południowego i przeciw Portugalii działaiącego woyska do podbicia całkowicie tego króleſtwa. Głowna kwatera odwodowego woyska znayduie ſię tymczasowo w Witorya, ale w krótce przeniesie ſię zapewne do Burgos. Głowna kwatera północnego woyska, którem dowodzi Jenerał Dorsenne, dowodzca grenadyerow Cesarskiey gwardyi, przenoſi ſię z Walladolidy do Salamanki. Oddział woyska, który dotąd ſtał w prowinci Salamance, iako należący do woyska przeciw Portugalii działaiącego, poszedł iak mowią, przez Plasencia nad Gwadyanę, gdzie złączy ſię z resztą tegoż woyska ſtoiącego w Eſtramadurze. Załoga w Ciudad-Rodrigo, która należy do tegoż korpusu, ma także bydź przez woyska od korpusu północnego zluzowana.

Z Jaſs d. 18 Sierpnia.

Dwanaście pułkow kozakow, to ieſt 6 z okolic Chocimia, 2 z Soroka, a 4 z Orhey, samych nad Dnieſtrskich, odebrały rozkaz udania się do Roſsyyskiego woyska nad Sereth i przeszły iuż przez nasze miaſto.

Piętnaście dywizyy pod rozkazami Jenerała porucznika Markow będących, rownie iak 9 dywizyy ſtoiące pod naszem miaſtem obozem pod dowodztwem Jenerała Jarmołow, udały się także do głownego woyska Jenerała Kutuzowa.

Między woyskiem i Peterzburgiem uſtawicznie przewiiaią się gońcy.

Podług nadeszłych z Serwii doniesień Jenerał Uruk, który ſtał dotąd w Negotinie (na zachod od Widynu) cofnął się na lewy brzeg Dunaiu, nie zoſtawiwszy tam, iak około 1000 ludzi.

Od brzegow Menu d. 25. Sierpnia.

NN. Króleſtwo Bawarscy wyiechali d. 23 b. m. z Nimfenburga do Salzburga, dla odwiedzenia Królewicza Naſtępcy tronu i iego małżonki, która znayduie się w ciąży, i zaszczycenia swoią obecnością nowych poddanych swoich.

Podług wyszłego właśnie z druku w Bawaryi kalendarzyka woyskowego na rok 1811, Krola Maxymiliiana Jozefa order (którego sam Król ieſt W. Miſtrzem) liczy w woysku Bawarskim 6 wielkokrzyżowych, 8 komanderow i 98 kawalerow. W woysku Francuzkim zaszczyconych ieſt tymże orderem 14 wielkim krzyżem, 12

komanderskim, a 85 kawalerskim; w woy-sku Westfalskim 3 kawalerskim, a w woy-sku W. Xięstwa Bergskiego 1 kawalerskim. — Ozdobami Ces. Francuzkiey honorowey legii od iey ustanowienia aż do tego czasu zaszczeni są w woysku Bawarskim: 3 wielkiemi orłami, 2 orłami wielkich officerow, 1 dowodzcy, 28 officerskiemi, 302 legionistow, (pomiędzy ostatniemi znayduie się 194 officerow i 108 podofficerow i żołnierzy.) — Ustanowionym w roku 1805 honorowym znakiem ozdobionych iest w woysku Bawarskim za chwalebne czyny 180 osób złotym, 944 srebrnym krzyżem.

W królestwie Westfalskim ogłoszone zostało d. 4 b. m. powszechne przebaczenie zbiegłym od woyska i popisowym z kraiu.

Pod czas wywodu W. Xżny Badeńskiey otrzymało z funduszu ś. p. Margrabiny Maryi Wiktoryi Badeńskiey 12 dziewcząt z rożnych miast W. Xiestwa po 333 złr. 20 kr. posagu. W dniu chrzcin każdy mógł widzieć nowo urodzoną Xzniczkę i darowaną iey od miasta Karlsruhe kolebkę.

O dwie godziny drogi poniżey Weilburga na lewym brzegu rzeki Lan odkryto magnesową gorę. Magnes składa się z żelaznych kamykow, leży od osobniony na ziemi i ma dosyć moc wielką, iak n.p. 19 łotowy kamyczek utrzyma półpięta funta ciężaru.

W Wipfeld o 5 godzin drogi od Wirzburga odkryte zostało źrodło siarczaney wody; rozebrano chemicznie wodę, znaleziono dobrą i wiele ludzi iuż z pożytkiem iey używa.

Pierwszy pułk Szwaycarski będący na żołdzie Francuzkim, odebrał rozkaz zebrania się d. 17 Sierpnia pod Rzymem. Kanton Tesiński osadzony ieszcze iest woyskiem Francuzkim, które pilnuie, ażeby zakazanych towarow nie przeprowadzano z Szwaycaryi do królestwa Włoskiego.

Z Auszburga d. 14 Sierpnia.

Rozmaite tuteysze szpitale, które znaydowały się bardzo w biednym stanie, połączone teraz razem zostały i przeniesione są do byłego domu poprawy. Dla pomnożenia na przyszłość dochodu tego nowego instytutu musi każda służąca płacić kwartalnie po 6 kr. służący i chłopcy w terminie u rzemieślnikow, &c. po 12 kr. a kazdy kupczyk po 24 kr.; lecz zato kazdy z tych ludzi gdy zachoruie będzie do tego szpitala darmo przyięty i leczony.

Wynoszenie się Bawarskim poddanym do królestwa Wirtemberskiego iest zabronione, poki trwać będzie zakaz Wirtemberski wynoszenia się z tego kraiu. Wyięte iednak są kobiety i poddani z ustąpionych kraiow w roku 1810.

W. Xże Wirzburski powracaiąc z Wiednia zabawił kilka dni w Neuburgu nad Dunaiem u Xżny wdowy po Xciu Dwochmostow, Maryi Amalii siostry, Króla Saskiego, zrodzoney w roku 1757. Pogłoska, że się z nią zaślubi ponowia się znowu.

Z Kassel d. 5. Sierpnia.

Wiadomo, iż w królestwie naszem dla oświecenia żydow znaczny krok zrobiono i biorą w nowo założonych szkołach stosowne nauki. Teraz zwrocona iest uwaga na żeńską płeć żydowską, którey wychowanie bardzo było zaniedbane. Radzca konsystorski Heinemann urządza teraz szkołę dla córek żydowskich, która otworzona zostanie od nowego roku.

DODATEK
DO N^ro 73.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 11. WRZESNIA 1811 Roku WE SRODĘ.

Wypis z Protokoła Sekretaryatu Stanu, w Pałacu Naszym w Pilnic dnia 10 *mie. siąca Lipca* 1811.

FREDERYK AUGUST

z Bożey Łaski Król Saski, Xiąże Warszawski, &c. &c.

Na przełożenie Ministra Naszego Sprawiedliwości pod d. 11 Czerwca roku bieżącego, mianowaliśmy i mianuiemy Pisarzem Trybunału Handlowego w Krakowie P. Jozefa Benedykta Nielepca.

Nasz Minister Sprawiedliwości dopiero rzeczonego do sprawowania oznaczonych obowiązkow wezwie, i niniejszą nominacyą ogłosi.

(Pod.) *Frederyk August.*

(L.S.) Przez Króla.

Zgodno z orygina.

Felix Łubieński, Minister Sekretarz Stanu

Minister Sprawiedli: *Stanisław Breza.*

(L.S.) Zgodno z oryginałem:

Antoni Joneman *Minister Sekret. Stanu*

Sekretarz Jeneralny. *Stanisław Breza.*

Z Budy d. 29. *Sierpnia.*

Wszystko co zagraniczne i kraiowe pisma o tegorocznim nieurodzaiu w Węgrzech donosiły, możemy z pociechą odwołać. Kawałkami zniszczyła w prawdzie tegoroczna ciągła susza nadzieie rolnika; ale to tylko dotknęło niektóre okolice. W powszechności zaś powiedzieć można że tego roku iest mierny urodzay. W Banacie naprzykład i w połnocnych komitatach były bardzo obfite urodzaie, siana, &c. miano podostatkiem. Wina obrodziły wszędzie iak dawno nie pamiętaią; można się nawet spodziewać wiele i bardzo dobrego wina.

Z Panczowy d. 19. *Sierpnia.*

Od kilku dni rozchodzi się tu pogłoska, iż wiele obcych Turkow przybyło do Widynu. Wczoray nadeszło z Belgradu potwierdzenie, iż Ismail - bey Sereski wszedł z 25 do 30,000 woyska Tureckiego do Widynu. Basza Mola - aga (dowodzca Widynu) zamknął się zaraz z zaufanemi swoiemi Turkami po iego przybyciu w twierdzy, obawiaiąc się, ażeby mu nie kazał głowy uciąc, ponieważ obwiniony iest o zdradę z powodu, iż zostawał w ścisłey przyiaźni z Rossyyskim Jenerałem Sass. Ismail - bey ma w rzeczy samey mieć od Porty rozkaz kazać Baszy Mola głowę uciąć, iak go tylko złapi, i zebrane z ceł pieniądze przez nową Orsowę zabrać i do Konstantynopola odesłać.

Daley donoszą z Belgradu, iż cała przy Trawniku i nad Dzwiną zgromadzona Bosniyska siła nagle stamtąd odciągnęła. Trzy tysiące Turkow, ktorzy do Ser-

wili wkroczyli byli, cofnęli się także, a zabranych z rożnych mieysc Serwii mieszkańcow poprowadzili z sobą iako niewolnikow. Nikt poiąc nie może, gdzie Bosniyskie woysko tak nagle się obrociło. Wszyscy Serwiianie w naywiększey zostaią obawie, bo ieżeli Rossyanie ieszcze iedną bitwę przegraią, tedy iuż po Serwii.

Z Orsowy donoszą, iż związek między Widynem i nową Orsową od 3 tygodni zupełnie iest przerwany. Korpus Jenerała Sass ma bydź zupełnie od Timoki odparty i stanął przed Kładową. Na gorze Alion za gorami stoi około 10,000 Rossyanow, a do Kraiowy przybydź miało kilka tysięcy Rossyanow.

Rozmaite Wiadomości.

Matka Cesarza Napoleona przyiechała do Kassel.

Jeden z naydawnieyszych w Hamburgu instytutow, *Rathskeller* zwany, iest zniesiony. Zapasy iego, pomiędzy ktoremi znayduie się wino 1620 roku, będą na początku Października sprzedane. W Hamburgu żadne małżeństwo nie może bydź błogosławione, poki nowożeńcy nie zrobią aktu cywilnego przed urzędnikiem stanu cywilnego. Nowo urodzone dzieci, ieżeli zdrowie ich i pora roku dozwola, powinny także bydź do niego przyniesione.

U żydow Westfalskich zabronione są w sabat i uroczyste święta zaproszenia na bankiety.

W Antwerpii zatrudnionych iest kosztem rządu 15,000 robotnikow; stawiaią tam 20 okrętow.

Powiększona znacznie przez Krola publiczna w Neapolu biblioteka tak teraz iest bardzo uczęszczana, iż muszą pomnożyć liczbę izdebek do czytania.

Góra Panna (Jungfrau) w kantonie Berneńskim, którą na około otaczaią romansowe okolice, mianą dotąd była dla swey wysokości za niedostępną, gdyż bardzo iest spadzista i ma blisko 12,000 stóp wysokości. Professor Meiners w Gettindze, mowi w swey podroży przez Szwaycaryą, iż dowierzchołka iey wiatry tylko dostąpić mogą. Dwiema śmiałem i mocnym Szwaycarom udało się iednak w przeszłym miesiącu dostać się na sam wierzchołek Panny, na którym zatchnęli czarną chorągiew. Nim się tam dostali, musieli w prawdzie 3 dni i 4 nocy na lodach i śniegach, które ią otaczaią, przepędzić, ale wszelako zgwałcili iey dotychczasową niedostępność.

Małżonka Xcia Radziwiłła, Królewna Pruska, powiła d. 10 Lipca syna, który d. 9 Sierpnia ochrzczony został i Król Pruski trzymał go do chrztu.

Dnia 9 i 10 Września 1811.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Na Monetę Kurant,	*Przednie.* Złp.	gr.	*Srednie.* Złp.	gr.	*Poślednie* Złp.	gr.
Korz: Pszeniey	16	15	13	—	12	15
— Zyta	13	15	13	—	12	15
— Jęczmienia	12	15	12	—	11	15
— Grochu	16	—	15	—	—	—
— Owsa	7	—	6	15	6	—
— Jagieł	22	—	21	—	19	—
— Rzepaku	15	—	14	—	—	—

DONIESIENIA.

Autor dzieła o Architekturze, którego Prospekt dnia 8 Lutego r. 1810 podał, mimo tego, że zamiaru swoiego w punktach tegoż prospektu wyrażonych nie otrzymał, któreby Edycyą były u atwiły, zna się iednak bydź dłużnym Szanowney Publiczności, i światłym amatorom sztuk i Nauk do uczynienia zadosyć, ich oczekiwaniu. Do-

łożył on kosztow i troskliwey usilności, żeby mimo trudności i przeszkod, które lata teraźnieysze wszelkim, a zwłaszcza kosztownym przedsięwzięciom, zastawiaią, ogłoszone Dzieło do skutku doprowadził, i wierze publiczney nie uchybił. Jakoż ma honor uwiadomić światłą i szanowną Publiczność, że iuż wszystkie Tablice 114, procz tytułu, i kończącey dzieło są wysztychowane gatunkiem sztychu w tym rodzaiu, z naypięknieyszemi rownać się mogącym. A gdy do tego punktu rzecz naytrudnieysza doprowadzona, iuż żadney inney nie znayduie do przyśpieszenia Edycyi, którą iużby natychmiast mógł rozpocząć, gdyby nie szukał zaszczytu i ozdoby swey pracy, i w tymże nowo wybornym pismem, podług Didota, dzieło to chce drukować, które że za kilka tygodni gotowym będzie, o dopełnienie punktow Prenumeraty Jmć PP. Prenumeratorow, którzy ią w czasie wyznaczonym, to iest, do dnia ostatniego Czerwca r. 1810 uczynili uprasza. W Krakowie d. 9 Czerwca 1811.

Seb. Hr. Sierakowski. Kuszt. Kor. Prob. Kat. Krak.
Rektor Akademii Krak.

Gdy Szymon Puchała i Puchalski zwany, rodem z Racichowic, Cyrkułu Bocheńskiego o wspólnictwo kradzieży obwiniony, wzrostu dobrego, twarzy pełney bladawey, nosa średniego, na końcu ogrubniego, oczow siwych, uszy blisko przy głowie maiący, włosow ciemno blond, brwi takichże, koszulę na sobie konopną, kaftan granatowy bez rękawow, spodnie sukienne białe grube, buty na obczasach, płaszcz granatowy przechodzony i kapelusz przechodzony ordynaryyny maiący. — Tudzież Antoni Pęczkowski, rodem z Dzieskowic, Cyrkułu Pszczeńskiego w Prusiech, o kradzież krowy obwiniony, wzrostu małego, twarzy ściągławey bladawey, nosa średniego koniec przydługi maiącego, oczow siwych, włosow czarnych po mieysku obstrzyżonych, brwi takichże, uszy przy głowie blisko maiacy, koszulę lniana, kaftan granatowy bez rękawow, spodnie granatowe iasne podarte pod spodem płocienne zgrzebne, buty na obczasach, kożuch przechodzony z czarną wełną noszący, krayką siatkową, którey paski są czerwone i zielone opasany z aresztu Sądu Policyi prostey Powiatu Krzeszowskiego zbiegli; wszelkie przeto tak cywilne iako i woyskowe zwierzchności ninieyszym uprzeymie wzywa, iżby pomienionych zbiegow wyśledzić, i tu dostawić raczyły.

W Krakowie d. 23 Sierpnia 1811.

Od J. K. X. Mci Sądu Policyi poprawczey Obwodu Krakowskiego
Więckowski. Hoszowski Michiński.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego podaie do publiczney wiadomości, iż w dniu 15 b. m. i r. o godzinie 9tey rano w biorze Prefektury odbywać się będzie licytacya przed delegowanym do tey czynności Radzcą Linowskim, na dostawienie za pomnieyszą cenę drzewa miękkiego siągow 50, twardego siągow 70 i węgli korcy 400 do aresztow kryminalnych; każdy więc, któryby sobie życzył podiąć się takowey dostawy drzewa i węgli, opatrzony w wadium 200 zł. pol. courant w oznaczonym dniu i mieyscu ma się znaydować, a tam o kondycyach takowey licytacyi obszernieyszą od Delegowanego do tey czynności Kommissarza poweźmie wiadomość. W Krakowie d. 7 Września 1811 roku. *Wielogłowski, Z. P.*
Kalinka, Z. S. J.

Intendentura Dóbr i Lasow Narodowych Departamentu Krakowskiego. — Z powodu kończącego się w dniu 31 Października r. b. dzierżawnego kontraktu młynow Narodowych Krakowskich *Gorn.* i *Doln.* zwanych, będzie odprawiać się nowa licytacya w biorze Intendentury d. 24 Września 1811 o godzinie 9 z rana, celem zadzierżawienia ich na lat 2 i miesiecy 7, poczynaiąc od 1 Listopada 1811 do ostatniego Maia 1815. — Warunki pod iakiemi wspomnione młyny, więcey daiącemu zadzierżawione zostaną, będą przed zaczęciem licytacyi oznaymione, poprzedniczo zaś wiadomo się czyni, że gdy prætium fisci na pierwsze wywołanie ustanowioney iest 14,000 zł. pol. w kurant monecie, każdy przeto chęć licytowania maiący zaopatrzyć się ma w 10tą część summy pro prætio fisci ustanowioney, czyli w kwotę 1400 zł. pol. w kurant monecie, którą przed zaczęciem licytacyi złożyć będzie obowiązany, nadto po utrzymaniu się przy plus offerencyi, winien będzie dostateczną kaucyą za pewność opłacania wypadaiących skarbowi rat i utrzymanie w dobrym porządku budowy młynow złożyć, inaczey kontraktu o-

trzymać nie będzie mógł. — Wszyscy przeto chęć licytowania maiący, zechcą się w mieyscu i dniu wyżey oznaczonym znaydować. — W Krakowie d. 6 Września 1811.

Komar, Intendent.

Bogatkowski, Sek.

Notaryusz publiczny Powiatu Olkuskiego na mocy rezolucyi JW. Prezesa Trybunału Cywilnego Iszey Instancyi Departamentu Krakowskiego do liczby 3060 wydaney, rzeczy ruchome, iako to suknie, sprzęty gospodarskie, konie, bydło, po zmarłym Danielu Piltzu pozostałe, w mieście Czeladzi we młynie dnia 22 miesiąca i roku bieżących o godzinie 9tey przed południem więcey daiącemu sprzedawac będzie.

Dan w Olkuszu dnia 6 Września 1811.

J. K. X. Mci Notaryusz publiczny Powiatu Olkuskiego Departametu Krakowskiego *Jozafat Wyślicki.*

Podaie się do publiczney wiadomości, iż ponieważ JW. Maryanna z Siemońskich Rupniewska summy 13,745 złp. 6 gr. wraz z prowizyą przypadaiącą na d. 24 Czerwca r. b. wypłacić się maiącą, z mocy ugody w Sądzie Pokoiu Powiatu Kieleckiego W. Janowi Mrozińskiemu dotąd nie zapłaciła, zaczem zaięte przez niżey podpisanego ruchomości, iako to: pszenica, żyto, jęczmień, owies, groch, siano, konie, kareta, przez publiczną licytacyą na dniu 23 Września r. b. o godzinie 10tey ranney w mieście Stopnicy za gotową srebrną monetę więcey daiącemu sprzedane zostaną.

W Stopnicy dnia 23 Sierpnia 1811 roku.

J. Sękowski, Burgrabia Sądowy Pta Stopnickiego: Dptu Krakowskiego.

Sędzia Trybunału Cywilnego Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego, do pertraktowania krydy Pawła Schöna delegowany ninieyszemi do publiczney podaie wiadomości: że na mocy rezolucyi Trybunału ddto 25 Czerwca r. b. do Nru 3053 wydaney, licytacya przygotowawcza kamienicy w rynku Krakowskim pod Nrm 237 stoiącey, dawniey Hetmańska zwaney, a teraz do rzeczoney massy krydalney należącey, na dniu 4 Października r. b. o godzinie 4tey po południu tu w domu Trybunału podług formalności prawami przepisanych przedsięwziętą będzie. — O cenie pierwszego wywołania, iak i o warunkach licytacyi przez Deputacyą i Administratora ułożonych, każdy w kancellaryi Trybunału przeyźrzeć może. W Krakowie d. 15 Lipca 1811.

Michał Gostkowski.

K. Strzelecki, Podpisarz.

Dnia 18 Września r. b. o godzinie 9tey przed południem licytacya zboża w snopie, we wsi Buku w Powiecie Olkuskim, Departamencie Krakowskim leżącey w połowie do małoletnich sukcessorow ś. p. Wincentego Lipskiego, należącey, zaięczego z mocy Wyroku Wysokiego Trybunału C. P. I. D. Krak. dnia 23 Kwietnia r. b. zapadłego, na zaspokoienie długu 9302 zł. pol. gr. 10 od tychże sukcessorow ś. p. Wincentego Lipskiego, Ur. Antoniemu Miłkowskiemu należącego się odprawiać się będzie.

Dan w Buku d. 24 Sierpnia 1811.

Jan Kanty Kowalski B. T. C. P. I. D. K.

Niżey podpisany do spraw massy kredalney W. niegdy Andrzeia Szlaskiego Sądowy zastępca stosownie do zalecenia Trybunału Cywilnego pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego wydziału drugiego pod dniem 29 Lipca r. b. do liczby 4079 nastąpionego wzywa powtornie wierzycieli pomienioney massy kredalney, iako to: JW. Joachima Hrabiego Tarnowskiego, sukcessorow W. niegdy Rozalii Wieległowskiey, W. Zofiią z Reiow Szlaską, W. Jozefa Rupniewskiego, Plebana kościoła w Chechle, W. Karola Bakiewicza, sukcessorow Jana Barankiewicza, wdowę z Bieniawskich Barankiewiczową, W. Wiktoryna Łoniewskiego, przełożonego domu Xięży wysłużonych w Krakowie, oraz Panien pod tytułem S. Norberta i Plebana kościoła w Czeladzi, aby w dniu 16 Września r. b. o godzinie 4 po południu w Krakowie domu Sądowym pod liczbą 106 na Kommissyą osobiście lub przez umocowanych celem przedstawienia monitow swych, iakie przeciwko rachunkom W. Administratora Gaudentego Wilkoszewskiego mieć będą, a razem wyboru Deputata na mieysce zmarłey W. Wielogłowskiey niezawodnie stawili się, inaczey skutki z opoźnienia wynikłe sobie sami przypisać będą winni.

Hiacynth Brenkiewicz.